

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učiteljstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

— Maturantke ženskega učiteljskega šolskih sester v Mariboru iz leta 1915. se vabijo na sestanek 24. avgusta 1925 ob 10. uri v samostanu. Pridite vse!

— Kdo izmed gg. tovarišev(ice) ve za kako primerno stanovanje z zajtrkom za učiteljske učiteljice ljubljanskega državnega učiteljskega hčerko tovariša, naj naznani to s ceno vred uredništvu »Učit. Tov.«.

— Nova carinska tarifa. Tiskovna zadruga v Ljubljani je pravkar izdala Zakon o obč. carinski tarifi z uvoznimi in izvoznimi carinami kakor tudi pripad ne odredbe. Nanjo opozarjamo vse pridobitne kroge, ki knjigo dobe pri založnici za ceno 26,50 Din s poštnino vred.

Imenovanje.

— Imenovanja in razširjenja meščanskih šol. Melhior Risma, ravnatelj meščanske šole v Vojniku, je imenovan za ukazom za ravnatelja meščanske šole v Slovenski Bistrici, ki se otvori s šolskim letom 1925/26.; na meščanski šoli v Ljutomeru pa je g. minister prosvete dovolil paralelno prvega razreda.

Učiteljski pravnik.

— Št. Všetete vojaške službene dobe. Tovariša V. E. v B. opozarjam za slučaj, da se pritoži na Državni svet z ozirom na tozadevni članek v »Učit. Tov.« glede izvajanja m. n. prosvete, da: »... te odredbe, na katere se prošile opira, pa so veljale le za avstrijske državne uradnike, a ne tudi za učitelje osnovnih šol itd.«, na § 9. zakona z dne 10. decembra 1888, betreffend die Regelung der Personal- u. Dienstverhältnisse (Končnik 23. zv.), kjer pravi »Die den Volks- oder Bürgerschullehrern im Grunde ihrer militärischen Dienstleistung gebührenden Versorgungsansprüche sind gleich jenen der Civil-Staatsbediensteten durch das Gesetz vom 27. Dezember 1875 (R. G. Bl. Nr. 158), festgesetzt.« — Luči.

— Š. Vazne določbe iz zakona o budžetskih dvanajstih za avgust—november 1925. Prinašamo izleček najvažnejših členov zakona, ki se nanašajo na državne uslužbence.

Člen 2. Odobrava se kraljevski vladi, da sme utrošiti za mesec avgust—november leta 1925. preko iznosa odobrenih kreditov na part. 57 še znesek 50 milijonov dinarjev za uveljavitev uradniškega zakona in zakona o prometnem osobju.

Člen 7. Vse odredbe finančnega zakona 1924/25, kolikor niso bile ukinitve s členom 11. zakona o dvanajstih za april—julij leta 1925, ali z drugimi zakoni, veljajo tudi za čas, za katerega se odobravajo krediti po tem zakonu.

Člen 11. Odobrava se naknadni kredit po part. 57 budž. dvanajstih april—julij l. 1925. v znesku 45 milijonov dinarjev za uveljavitev uradniškega zakona in zakona o prometnem osobju.

Člen 14. Komorska doklada se pobira do uveljavljenega zakona o izenačenju neposrednih davkov za vso kraljevino po čl. 242 zakona o ustroju vojske in mornarice od vseh davčnih obvezancev v državi neglede na to, da li plačuje kdo slične doklade že po starejših zakonih.

Člen 20. Vsa izvršena izplačila na plače, pokojnine, doklade in potne stroške državnih uslužbencev za čas od 1. septembra 1918 do 31. marca 1925, za katere ni bilo svoj čas dovoljno kredita, se priznajo kot stalni izdatki in se morajo kot taki zaračunati.

Člen 39. Državni uslužbeni, ki so bili pred uveljavitvijo zakona o ustroju vojske in mornarice od 9. avgusta 1923 in uradniškega zakona od 31. julija 1923 izven službe (v pokoji, odpuščen, v ostavki), pa so bili po uveljavitvi teh zakonov vnovič sprejeti ali bodo sprejeti v drž. službo, ne morejo biti upokojeni po novem zakonu pred potekom 3 let, odkar so vstopili vnovič v službo. Če se upokojijo takoj uslužbeni pred potekom 3 let, se jim odmeri pokojnina po odredbah prejšnjih zakonov, vendar na podlagi prejemkov, ki so jih imeli ali bi jih imeli, preden so vnovič vstopili v državno službo, in ki ustrezajo položajni plači, ki so jo dobili z reaktiviranjem. Čas, ki so ga prebili v državni službi, odkar so bili vnovič sprejeti, se jim računa procentualno. Rok 3 let se računa po efektivnem trajanju. Ta določba se ne nanaša na one, ki so bili upokojeni pred razglasitvijo tega zakona, bodisi da jim je pokoj-

nina regulirana ali ne. Od tega so izvzeti oni uslužbeni, ki morajo biti upokojeni pred potekom 3 let po samem zakonu, kakor tudi oni, ki so dovršili število let za polno pokojnino, ti pa le pod pogojem, da ne bodo upokojeni na lastno prošnjo. Dalje se ne nanaša ta odredba na one uslužbence, ki bi bili pred potekom 3letnega roka upokojeni po členu 137., zadnji odstavek, uradniškega zakona (poškodbe ali bolezni, ki se je pojavila kot posledica izvrševanja službe), in pa na družinske pokojnine uslužbencev, ki so umrli kot aktivni pred potekom 3letnega roka.

Člen 40. Uslužbeni, ki bodo napredovali v višjo skupino, dobe pravico na osebno pokojnino po prejemkih te skupine šele potem, če so prebili v tej skupini najmanj eno leto službe; v nasprotnem primeru jim pripada pokojnina po prejemkih one skupine, v kateri so poprej bili. Od tega so izvzeti oni uslužbeni, ki se upokojijo zaradi poškodbe ali bolezni, ki so si jo nakopali v službi, in pa oni, ki so dovršili 60 let starosti, ali pa so postali duševno ali telesno nesposobni za službo. Ne velja pa to za družinske pokojnine državnih uslužbencev, ki umro kot aktivni.

Člen 41. Osebe, ki so dovršile 60 let starosti, ne morejo biti sprejete v državno službo.

Člen 50. Odredbam členov 31, 239 in 243 uradniškega zakona se daje sledeče zakonito tolmačenje: Povišek 15% najvišje stopnje osnovne plače se računa za pokojnino samo onim državnim uslužbenim, ki imajo 35 let efektivne službe, oziroma onim uslužbenim državnih prometnih ustanov (železnica), ki imajo 26 oziroma 32 let efektivne službe. Državnim uslužbenim, za katere je izdana odločba, da se ne prevedo, pa so bili zaradi tega upokojeni, kakor tudi onim, za katere v obče ni bila izdana nikakoli odločba o prevedenju, a ki so upokojeni pred potekom roka, ki je določen z zakonom za prevedenje, in sicer neglede na to, da li so do upokojitve dovršili zakonito število let službe oziroma dosegli starost, s katero morejo po zakonu iti v pokoj, pripada pokojnina po plači, ki so jo imeli za časa upokojitve, in sicer po prejšnjih zakonih.

Razpisi služb.

— Razpis stalnih učnih mest na osnovnih šolah ljubljanske oblasti. Veliki župan ljubljanske oblasti, P. br. 10.474. Ljubljana, dne 17. avgusta 1925. Na osnovnih šolah v ljubljanski oblasti se razpisujejo nastopna stalna mesta, in sicer: I. Srez Kamnik: 1. na šestrazredni osnovni šoli v Mengšu eno mesto za šolskega upravitelja; 2. na trozredni osnovni šoli v Trzinu eno mesto za šolskega upravitelja. II. Srez Kranj: 1. na dvorazredni osnovni šoli v Smledniku eno mesto za šolskega upravitelja. III. Srez Laško: 1. na trirazredni osnovni šoli v Jurkloštru eno mesto za šolskega upravitelja. IV. Srez Krško: 1. na osemrazredni osnovni šoli v Mokronogu eno mesto za učiteljico. V. Srez Ljubljanska okolica: 1. na petrazredni osnovni šoli pri Sv. Petru pri Ljubljani eno mesto za šolskega upravitelja. VI. Srez Radovljica: 1. na enorazredni osnovni šoli na Dobravi pri Jesenicah eno mesto za šolskega upravitelja; 2. na enorazredni osnovni šoli na Dobravi pri Kropi eno mesto za šolskega upravitelja. — Prošnje, in sicer za vsako učno mesto posebe, ki jim je priložiti službeno razpredelnico, zrelostno in usposobenostno izpričevalo v izvorniku ali v sodno overovljenem prepisu, izpisek iz osebne popisnice o dosedanjem zaporednem službovanju in o vseh dosedanjih bolezenskih in drugih dopustih, overovljen po šolskem upravitelju in sreskemu šolskem nadzorniku ter zdravniško izpričevalo, ako prosilec še ni stalno nameščen, naj se vložijo pri pristojnem šolskem upraviteljstvu najkasneje do 5. septembra 1925. Šolski upravitelji jih mora v dveh dneh odposlati po občajni uradni poti pristojnemu sreskemu poglavarju. Prošnje, opremljene s predpisanim spiskom prošilcev, naj predložijo sreski poglavarji najkasneje do dne 10. septembra 1925 velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani. Po tem roku dosepele prošnje se ne

bodo upoštevale. Prošnje je opremiti s kolkom za 5 Din, vsako prilogo, razen službene razpredelnice, pa s kolkom za 2 Din.

Naša gospodarska organizacija.

—g Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani. Tov. Alojzij Willitzer, učitelj v Cerknici, 15 Din. Letošnji prejemki znašajo doslej 6506 Din. — Tovariši(ice)! Spominjajte se ob vsaki priliki konvikta, da čimprej dosežemo svoj cilj. Skrbite, da se uvede na vseh šolah ljubljanskega okrožja Slavoj Dimnikov zemljevid »Kamniške planine«, ki ga je založilo naše društvo. Komad stane 10 Din. Pri skupnih naročilih najmanj 10 izvodov stane samo 7,50 Din. Blagajnik.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k »La dame de Monsoreau« »Zvestoba do groba«. 9. zvezek knjižnice »Jutrovi« romanov je pravkar izšel. Ne dvomimo, da ga bodo z veseljem pozdravili vsi prijatelji dobre knjige. »Gospa de Monsoreau« šteje med najboljše Dumasove historične romane in je vsakega prva za glasovito trilogijo v »Treh mušketirjih«. Roman je vzbudil zasluženo pozornost, obče zanimanje in soglasno priznanje. Prevod sledi francoskemu originalu in je neskrupuloz. Posebno prednost mu pa daje, da je bogato ilustriran ter prinaša deloma posnetke originalnih ilustracij velike francoske luksuzne izdaje, deloma pa ilustracije — lesoreze — domačega ilustratorja, ki je povsem pogodil dobo in žanr. Knjiga obsega 28 pol ali 419 strani, naslovna slika je originalova, notranji naslovniki list pa prinaša tudi dobro pogoden portret avtorjev, a zaključna vinjeta dobro pogodeno šaljivo vinjeta s sliko debelega bratra Gorenflota pred vinskih sodi.

Frater Gorenflot je Dumasova šaljiva figura, posneta po Shakespearovem Falstaffu, sama pa je bila vzor na Sinkiewiczzevega Zagloba, Gorenflot je ne baš glavna, pa vendar ena glavnih oseb romana. Kralj Henrik II. in vojvoda d'Anjou sta nosilca historičnega ogrodja povesti, junaški De Bussy in krasna Diana glavna junaka, njuna ljubezen je oni dogodek, iz katerega se rodi vse gorje. Saint Luc in grof de Monsoreau sta akterja, ki služita za folijo, Chicot pa je utež Gorenflota. Ta dva skrbita za zabavo, za zapletek, prigodo, anekdoti, za smeh, za »rozino v pecciu«, oba se udeležujeta politike in intrige, eden premeteno, drugi šegavo. Oba rada sedeta tudi k pijači in jedači in se iznebita včasih kakšne okrogle. Gorenflot pa ne moti njegov karakter, da je jezež in pijanec in babjek, kajti obenem je vere sin svoje cerkve, izvrševalec njene politike. Zato čuti včasih tudi kakšno goriko po debeli plati, včasih pa tudi obleži pod sodom...

Toda pred vsem nas zanima tragika Bussyja, plemiča brez madeža, in Diane, prevarane devojke, ki končno sledi klicu svojega srca. Toda njena sreča traja kratko. Ko prikipi do vrhunca, jej zločin iztrga najdražje.

Roman je poln divne stare romantike, ki je ni več v moderni literaturi. Toda modri njen cvet še vedno dehti, še vedno se pri takšnem čitvu orose nežne oči, in tudi debelokožnejši bralec ne more knjige odložiti neprebrane. Slovenski prevod bo v današnjih dobi, ko je tako malo zares dobrega čitva, trikrat dobrodošel, tembolj, ker je za obširno, pa zelo okusno izdelano in bogato ilustrirano knjigo cena prav nizka. (45 Din broširan, 55 Din v polplatno in 65 Din v platno vezan izvod).

»Jutro« bo nadaljevalo svojo popularno zbirko in jo bo še bistveno popopolnilo z originali in najboljšimi prevodi romanov vseh narodov in dob. »Jutrova« knjižnica je že sedaj dragocen zaklad pripovednih spisov, in obče priznanje je dokaz, da smo tudi v tem pogledu na pravi poti.

—k Izabrane pjesme i pripovjesti za mladež od R. F. Magjera. Pod naslovom »Djurdjice« izdala je zaslužna za našu kulturo knjižara St. Kugli u Zagrebu (Ilica 30) izabrane pjesme i pripovjesti za mladež od hrvatskoga pjesnika i pripovjedača R. F. Magjera. Knjiga je raskošno opremljena, u tvrde korice uvezana sa naslovnim listom od I. Rocha, portretom autorovim od H. Reymanova i predgovorom J. Glembayeve, koja tom prilikom prikazuje 25-godišnji književni rad samoga pisca.

Kako su Magjerova omladinska izdanja prevedena na česki jezik i doživila više izdanja, spomenut ćemo tim povodom sljedeće:

Kad je Magjer god. 1905. nakon petogodišnjega književnikovanja, prikupio i zasebno izdao svoje pjesme i pripovjesti za mladež »Slavice«, donijeo je osječki ugledni dnevnik »Die Dra« pod uredništvom sadašnjega urednika Lavoslava Selingeru a 80. broju od 4. VII. 1905. sa potpisom: K. vrlo pohvalno prikaz, gdje se uz ino kaže: To je lijepo opremljena knjiga pjesama i pripovijedaka koja u lijepom i laganom slogu svojim zanimivim sadržajem podržaje napetu pažnju kod djece... Knjiga potpuno odgovara svojoj zadaći i mi čestitamo mladom učitelju na uspjehu i želimo, da u svojem i interesu hrvatske mladeži još čitav niz pozanje takovih i većih uspjeha.

To je bila prva kritika, dok je istim povodom, sada već pokojni, najodličniji naš noviji pedagoški i omladinski pisac, Davorin Trstenjak pisao u mostarskom »Osvitu« (broj 42. od 2. VI. 1906) ovo: »Medju narodnim učiteljima pojavio se vrlo marljiv i plodan omladinski pisac R. F. Magjer. Nema sumnje, on je nadaren čovjek. U njega ima jak nazor za pisanje i književno stvaranje. Što se zametne u njegovoj duši, to mora da se i rodi, a porodaj mu je posve lak. Njegovo pero ne sustaje, nego leti.

Neka ga nutarnja sila nagoni, da se žuri, kao da se boji, da će zakasniti. On je kao ona zdrava mati, koja jedno čedo u naramku nosi, a drugomu se već nada i raduje.

On ljubi svoju duševno djecu. U ljubavi su mu začeta i rođena. A to je mnogo. To su sposobnosti, koje nam jamče, da mladi pisac nije bljesak, koji sijevno, pa ga nestaje, nego da je svijetlo, koje će sve ljepše sijati i grijati.

Trstenjak svoj prkaz svršava riječima: »Mi se stariji njegovi drugovi radujemo i iskreno veselimo njegovom radu i mnogo očekujemo od njegovog mara i dara. Na nama je red, da ga pomognemo. Pisac stvara čitatelje, ali čitatelji i njega.

Da svaka škola s ove i s one strane Save uzme u učeničku knjižnicu samo po jednu njegovu knjižicu, bilo bi lijepo i dovoljno, a koliko bi tek valjalo, da uzme i to koju za nagradu djeci! Najtoplije preporučam ta djela školama i roditeljima, a piscu bratski pozdrav!

Tu zasada svršavamo povodom izdanja »Djurdjice«, za koje vrijede obe gornje ocjene, pa je suviše dodavati svaka druga riječ — tim više, što je kritika za samo najnovije gore spomenuto Magjerovo djelo rekla, da spada medju bisere naše omladinske književnosti, jer je pisano vanrednim pjesničkim i duševnim promatranjem, a po sadržaju vanrednoga i trajnoga interesa.

—k »Prerod« s prilogo »Zdravje«. Izšla je 8. številka tega občeprijubljene lista, ki si stalno pridobiva simpatije vseh krogov. Kar moramo z veseljem pozdraviti je to, da list brez ozira na levo in desno pove — včasih prav brkoko — resnico. Z veseljem opažamo, razvoj protialkoholnega gibanja, ki temelji na stvarni podlagi in vsestranskem upoštevanju teh razmer. List ni prenapet, temveč vseskozi pravilno usmerjen. Zato ga bo s pridom bral vsakdo brez razlike stanu. List stane samo 25 dinarjev na leto ter se naroča pri upravi »Preroda«. Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

—k Zakon o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenih. II. natis, pregledan in s kazalom izpopolnjen. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena 22.—, s poštnino Din 23,50.

V zbirki zakonov je izšel 2. natis Zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenih. Izdaji je pridejano obsežno kazalo, ki zelo olajša hitro orientacijo v zakonu. Poleg tega je pridejana tudi tabela, na podlagi katere se takoj lahko izračunajo prejemki državnih nameščencev in nastavljenecv.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 13. junja 1925 v šolskem poslopju v Domžalah. Od 82 članov jih je bilo navzočih 64.

Hospitacija. Pred zborovanjem je bil kot prva točka dnevnega reda praktičen nastop v VI razredu, Tovariš Stenovc je obravnaval prostornino soda.

Otvoritev, poročila, dopisi. Po dokončani hospitaciji je tovariš predsednik Tomo Petrovec otvoril zborovanje. Pozdravil je najprej navzoče zborovalce, ki so se kljub slabemu vremenu v velikem številu udeležili zborovanja. Nadalje je

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učiteljstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.